

Ben jij een **excellente** gymleraar? (1)

Van goede docent, naar hypothetisch excellent; de imaginaire selfie

Wat maakt volgens leerlingen een docent lichamelijke opvoeding een excellente gymleraar? In dit artikel wordt gekeken naar een onderzoek over de 'hypothetisch excellente docent' en het Beroepsprofiel van de KVLO. Op basis van deze uitkomsten en beschrijvingen volgt een voorbeeldmatige uitwerking voor de praktijk in het praktijk katern.

Door: Maarten Massink

Beeld van leerlingen

Leerlingen hebben een beeld bij kenmerken van een excellente LO docent. In LO 2 van 2013 heeft een artikel gestaan over de hypothetisch excellente docent (René Elzinga en Dennis van der Honing). Hier wordt een onderzoek beschreven onder leerlingen van 5 havo in regio Den Haag en regio Groningen. Er is onderzocht of er regionale verschillen zijn in het door leerlingen toekennen van kenmerken aan professionele excellentie van de docent lichamelijke opvoeding.

Volgens het onderzoek naar kenmerken van een hypothetisch excellente docent is dit de volgorde van belangrijkheid voor de leerlingen:

- 1 creëren van bewegingsinteresse bij en bijdragen aan de sociale ontwikkeling van leerlingen
- 2 realiseren en in stand houden van krachtige leeromgevingen
- 3 voorbereiden op een zelfstandige deelname aan de bewegingscultuur
- 4 koppeling van het vak en promotie van een gezonde leefstijl
- 5 samenwerking met collega's en betrokkenheid creëren met de omgeving van de school.

Het onderzoek wijst uit dat dit voor de onderzochte regio's dezelfde volgorde oplevert.

Beeld volgens het Beroepsprofiel

Ook de KVLO heeft als beroepsvereniging een beeld bij een kwalitatief goede LO-docent. Deze staat

beschreven in het Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding. In het Beroepsprofiel worden volgens de KVLO zeven beroepsstandaarden genoemd.

- 1 Interpersoonlijke competentie: leiding geven en zorgen voor een goede omgang met en tussen leerlingen.
- 2 Pedagogische competentie: zorgen voor een veilige leeromgeving en bevorderen van persoonlijke en sociale en morele ontwikkeling.
- 3 Vakinhoudelijke en vakdidactische competentie: zorgen voor een krachtige leeromgeving en bevorderen van het leren.
- 4 Organisatorische competentie: zorgen voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer en structuur in de leeromgeving.
- 5 Competent in samenwerken in een team: zorgen dat het werk afgestemd is op dat van collega's; bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie.
- 6 Competent in het samenwerken met de omgeving: in het belang van de leerlingen een relatie aanhouden met ouders, buurt, bedrijven en instellingen.
- 7 Competent in reflectie en ontwikkeling: zorgen voor de eigen professionele kwaliteit van de beroepsuitoefening.

Wat betekenen dit onderzoek naar kenmerken van een excellente docent volgens leerlingen en dit Beroepsprofiel voor de praktijk van de LO-docent die streeft naar excellentie?

Overeenkomst in volgorde...toeval?

Bij de leerlingen staat op nummer één het creëren van bewegingsinteresse bij en bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Dit correspondeert met de beroepsstandaarden die in het beroepsprofiel ook op nummer één en twee zijn gezet: de interpersoonlijke en pedagogische verantwoordelijkheid.

Afspraken Kanjertraining

Persoonlijk contact

Op twee staat bij leerlingen het realiseren en in stand houden van krachtige leeromgevingen. In het beroepsprofiel correspondeert dit met de vakinhoudelijke en organisatorische verantwoordelijkheid die ook daarna in volgorde op drie en vier staan.

Daarna noemen leerlingen 'voorbereiden op zelfstandige deelname aan de beweegcultuur en promotie van een gezonde leefstijl'. En vervolgens 'de samenwerking met collega's en de betrokkenheid met de omgeving van de school'. Deze zijn minder belangrijk voor leerlingen en wellicht ook niet zozeer in hun gezichtsveld.

Als we ervan uitgaan dat in de beroepsstandaard van de KVLO de volgorde niet op louter toeval berust, dan is het tekenend dat leerlingen en de vakwereld beiden de aandacht voor omgang docent-leerling en leerling-leerling hoog in het vaandel hebben staan. Bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen scoort het hoogst bij leerlingen en interpersoonlijke en pedagogische verantwoordelijkheid is belangrijk in het beroepsprofiel.

Contact:

m.massink1@upcmail.nl

Nummer één in de (na)scholing van LO docenten?

Is dit belang ook terug te vinden in de energie die we bijvoorbeeld stoppen in de ontwikkeling en scholing van ons zelf als beroepsgroep? Zijn deze competenties ook de belangrijkste aandachtspunten in de opleidingen en in de nascholings-/studiedagen? Tijdens studiedagen in ons vak zijn vooral de praktijkworkshops in trek. En gelukkig wordt hier vaak aandacht besteed aan het wekken van bewegingsinteresse bij leerlingen op pedagogisch-didactisch verantwoorde wijze. Maar staan ze ook in het teken van sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen? Hoe vaak worden er workshops aangeboden die expliciet gaan over deze beroepskwaliteit. Op de laatste Thomasstudiedag (11 april 2014) was er uit een aanbod van 26 workshops één workshop die expliciet aandacht besteedde aan deze beroepskwaliteit. Deze workshop ging over de motivatieproblematiek bij leerlingen en onderzoek hiernaar ('Moetivatie of motivatie' door Ger van Mossel). Kortom wat doen we binnen de vakwereld aan het ontwikkelen en bijhouden van de kwaliteit interpersoonlijke en pedagogische verantwoordelijkheid? Staan zij ook in de (na)scholing bij de opleidingsinstituten en afdelingen nog op één? En zijn dit ook de belangrijkste aandachtspunten bij de keuzes die we maken in de dagelijkse praktijk van het lesgeven?

Als een LO docent in de praktijk excellentie nastreeft welke dilemma's komt hij dan tegen? Welke keuze kan (moet?) hij/zij maken? Meer hierover in het praktijkkatren van dit nummer. ◀

Literatuurlijst:

- Elzinga, R., Honing, D. van der, (2013), 'Hypothetisch excellente docent lichamelijke opvoeding gezocht', *Lichamelijke Opvoeding* 2 p.10-13
 Bax, H, Driel, G. van, Jansma, F., & Palen, H. van der (2010). *Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding*,. Zeist, Jan Luiting Fonds